

Publikacja współfinansowana ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

**Rozwijanie, uzupełnianie i aktualizacja informacji o zawodach oraz jej upowszechnianie
za pomocą nowoczesnych narzędzi komunikacji – INFODORADCA+**

INFORMACJA O ZAWODZIE

Marynarz statku morskiego (835003)

Marynarze i pokrewni (z wyłączeniem sił zbrojnych)

Rozwijanie, uzupełnianie i aktualizacja informacji o zawodach oraz jej rozpowszechnianie za pomocą nowoczesnych narzędzi komunikacji – INFODORADCA+

Projekt jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

INFORMACJA O ZAWODZIE

Marynarz statku morskiego

(835003)

Marynarze i pokrewni (z wyłączeniem sił zbrojnych)

Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, Departament Rynku Pracy

Publikacja opracowana w ramach projektu **Rozwijanie, uzupełnianie i aktualizacja informacji o zawodach oraz jej upowszechnianie za pomocą nowoczesnych narzędzi komunikacji – INFODORADCA+**

Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój, Oś priorytetowa II Efektywne polityki publiczne dla rynku pracy, gospodarki i edukacji, Działanie 2.4 Modernizacja publicznych i niepublicznych służb zatrudnienia oraz lepsze dostosowanie ich do potrzeb rynku pracy

PROJEKT NR: POWR.02.04.00-00-0060/16-00

Partnerzy projektu INFODORADCA+:

- DORADCA Consultants Ltd Sp. z o.o., Gdynia
- Instytut Technologii Eksploatacji – Państwowy Instytut Badawczy, Radom
- Instytut Pracy i Spraw Socjalnych, Warszawa
- Centralny Instytut Ochrony Pracy – Państwowy Instytut Badawczy, Warszawa
- PBS Sp. z o.o., Sopot

INFORMACJA O ZAWODZIE

Marynarz statku morskiego (835003)

© Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, Departament Rynku Pracy, Warszawa 2018

Kopiowanie i rozpowszechnianie w całości lub w części dozwolone wyłącznie za podaniem źródła.

ISBN 978-83-7789-495-8 [1009]

Publikacja bezpłatna

Zdjęcie na okładce wykonane przez zespół ekspercki.

SPIS TREŚCI

1. DANE IDENTYFIKACYJNE ZAWODU	3
1.1. Nazwa i kod zawodu (wg Klasyfikacji zawodów i specjalności).....	3
1.2. Nazwy zwyczajowe zawodu.....	3
1.3. Usytuowanie zawodu w klasyfikacjach: ISCO, PKD	3
1.4. Notka metodologiczna, autorzy i eksperci opiniujący.....	3
2. OPIS ZAWODU.....	4
2.1. Synteza zawodu.....	4
2.2. Opis pracy i sposobu jej wykonywania.....	4
2.3. Środowisko pracy (warunki pracy, maszyny i narzędzia pracy, zagrożenia, organizacja pracy).....	5
2.4. Wymagania psychofizyczne i zdrowotne.....	6
2.5. Wykształcenie, tytuły zawodowe, kwalifikacje i uprawnienia niezbędne/preferowane do podjęcia pracy w zawodzie.....	8
2.6. Możliwości rozwoju zawodowego, awansu i potwierdzania kompetencji	8
2.7. Zawody pokrewne	9
3. ZADANIA ZAWODOWE I WYMAGANE KOMPETENCJE	10
3.1. Zadania zawodowe	10
3.2. Kompetencja zawodowa Kz1: Prowadzenie bezpiecznej i sprawnej nawigacji	10
3.3. Kompetencja zawodowa Kz2: Transportowanie i przeładunek ładunków na statku.....	11
3.4. Kompetencja zawodowa Kz3: Zapewnianie bezpieczeństwa morskiego.....	12
3.5. Kompetencje społeczne.....	13
3.6. Profil kompetencji kluczowych dla zawodu.....	14
3.7. Powiązanie kompetencji zawodowych z opisami poziomów Polskiej Ramy Kwalifikacji oraz Sektorowej Ramy Kwalifikacji.....	14
4. ODNIESIENIE DO SYTUACJI ZAWODU NA RYNKU PRACY I MOŻLIWOŚCI DOSKONALENIA ZAWODOWEGO.....	14
4.1. Możliwości podjęcia pracy w zawodzie	14
4.2. Instytucje oferujące kształcenie, szkolenie i/lub potwierdzanie kompetencji w ramach zawodu	15
4.3. Zarobki osób wykonujących dany zawód/daną grupę zawodów	16
4.4. Możliwości zatrudnienia osób niepełnosprawnych w zawodzie.....	17
5. ODNIESIENIE DO EUROPEJSKIEJ KLASYFIKACJI UMIEJĘTNOŚCI/KOMPETENCJI, KWALIFIKACJI I ZAWODÓW (ESCO)	17
6. ŹRÓDŁA DODATKOWYCH INFORMACJI O ZAWODZIE	18
7. SŁOWNIK POJĘĆ	19
7.1. Definicje powiązane z opisem informacji o zawodzie (zawodoznawcze)	19
7.2. Definicje związane z wykonywaniem zawodu (branżowe)	21

1. DANE IDENTYFIKACYJNE ZAWODU

1.1. Nazwa i kod zawodu (wg Klasyfikacji zawodów i specjalności)

Marynarz statku morskiego 835003

1.2. Nazwy zwyczajowe zawodu

- AB.
- Marynarz.
- OS.
- Seaman.

1.3. Usytuowanie zawodu w klasyfikacjach: ISCO, PKD

W Międzynarodowym Standardzie Klasyfikacji Zawodów ISCO-08 odpowiada grupie:

- 8350 Ships' deck crews and related workers.

Według Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD 2007):

- Sekcja H – Transport i gospodarka magazynowa.

1.4. Notka metodologiczna, autorzy i eksperci opiniujący

Notka metodologiczna

Opis informacji o zawodzie opracowano na podstawie:

- analizy źródeł (akty prawne, klasyfikacje krajowe, międzynarodowe) oraz źródeł internetowych,
- analizy opisu zawodu zamieszczonego w wyszukiwarce opisów zawodów na Portalu Publicznych Służb Zatrudnienia,
- badań ankietowych prowadzonych w projekcie INFODORADCA+ w marcu 2019 r.,
- zebranych opinii od recenzentów, członków panelu ewaluacyjnego oraz zespołu ds. walidacji i jakości informacji o zawodach.

Autorzy i eksperci opiniujący

Zespół Ekspercki:

- Stanisław Duziak – Ośrodek Szkolenia Ratowniczego Fundacji Rozwoju Akademii Morskiej, Gdynia.
- Wojciech Jończyk – Polska Żegluga Morska, Szczecin.
- Magdalena Mrozkowiak – Doradca Consultants Ltd. sp. z o.o., Gdynia.

Zespół ds. walidacji i jakości informacji o zawodzie:

- Anna Będzińska – Doradca Consultants Ltd. sp. z o.o., Gdynia.
- Sebastian Bieszke – Doradca Consultants Ltd. sp. z o.o., Gdynia.
- Wojciech Gostomski – Doradca Consultants Ltd. sp. z o.o., Gdynia.
- Joanna Gralak-Merchel – Doradca Consultants Ltd. sp. z o.o., Gdynia.
- Krzysztof Symela – Instytut Technologii Eksploatacji – PIB, Radom.
- Ireneusz Woźniak – Instytut Technologii Eksploatacji – PIB, Radom.

Recenzenci:

- Ryszard Dombrowski – Zespół Szkół Morskich, Gdańsk.
- Jerzy Kowalski – Politechnika Gdańska, Gdynia.

Panel ewaluacyjny – przedstawiciele partnerów społecznych:

- Adam Przybyt – Uniwersytet Morski, Gdynia.
- Wojciech Szczepański – Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego nr 1, Gdańsk.

Data (rok) opracowania opisu informacji o zawodzie: 2019 r.

WAŻNE:

W tekście opisu informacji o zawodzie występują podkreślenia wybranych określeń wraz z indeksem górnym, który wskazuje numer definicji w słowniku branżowym w punkcie 7.2.

2. OPIS ZAWODU

2.1. Synteza zawodu

Marynarz statku morskiego sprawuje funkcję pracownika działu pokładowego⁵ na statku morskim, wykonuje prace pomocnicze i techniczne związane z eksploatacją oraz konserwacją statku. Należy do personelu pomocniczego w wachcie nawigacyjnej³⁸, uczestniczy w przebiegu operacji ładunkowych¹⁸. Zobowiązany jest do przestrzegania przepisów żeglugowych oraz wypełniania zakresu obowiązków ustalonego przez armatora².

2.2. Opis pracy i sposobu jej wykonywania

Opis pracy

Marynarz statku morskiego zajmuje się:

- pełnieniem wacht³⁶, wacht morskich³⁷ i portowych³⁹ pod nadzorem wyznaczonego oficera wachtowego,
- wykonywaniem procedur nawigacyjnych pod nadzorem wyznaczonego oficera wachtowego,
- obsługiwaniem urządzeń nawigacyjnych pod nadzorem wyznaczonego oficera wachtowego,
- udziałem w operacjach manewrowania¹³, cumowania⁴, odcumowywania, kotwiczenia¹⁰ i holowania statku,
- obsługiwaniem urządzeń przeładunkowych³⁴ statku pod nadzorem wyznaczonego oficera wachtowego,
- udziałem w operacjach przyjmowania i zdawania pilota¹⁹,
- pełnieniem służby na trapie³³,
- nadzorowaniem pracy portowych pracowników przeładunkowych,
- przygotowywaniem statku do załadunku,
- mocowaniem ładunku w trakcie i po załadunku,
- konserwowaniem statku, pomieszczeń ładunkowych i załogowych, urządzeń przeładunkowych, systemów ppoż. oraz wyposażenia ratunkowego⁴⁰,
- wykonywaniem prac porządkowych w dziale pokładowym (ładowniach¹², magazynach, pomieszczeniach załogi itp.),
- uczestniczeniem w alarmach ćwiczebnych,
- sondowaniem²⁸ zbiorników balastowych⁴¹, wody słodkiej, technicznych i zenz⁴² w ładowniach,
- przyjmowaniem i rozłokowywaniem zaopatrzenia statku,
- wykonywaniem prac przy bunkrowaniu (tankowaniu) paliwa.

Sposoby wykonywania pracy

Marynarz statku morskiego wykonuje działania polegające m.in. na:

- pełnieniu wacht morskich i portowych pod nadzorem przełożonych,
- konserwowaniu wszystkich urządzeń i sprzętu na pokładzie statku,

- obsłudze pod nadzorem oficera wachtowego pokładowych urządzeń statkowych, w tym przeładunkowych, kotwicznych, cumowniczych, holowniczych, urządzeń zejściowych i ratunkowych,
- przygotowywaniu pomieszczeń ładunkowych do przyjęcia ładunku,
- zabezpieczeniu ładunku,
- udziale w alarmach ćwiczebnych,
- udziale w pracach związanych z przyjmowaniem i rozłokowywaniem zaopatrzenia statkowego,
- konserwacji i czyszczeniu nadbudówki¹⁷, pokładów oraz ładowni po ładunku,
- utrzymywaniu sprawności i naprawianiu sprzętu statkowego,
- udziale w zabezpieczeniu statku podczas bunkrowania paliwa.

Więcej szczegółowych informacji znajduje się w sekcjach: 3.1. Zadania zawodowe oraz 3.2, 3.3 i 3.4. Kompetencje zawodowe.

2.3. Środowisko pracy (warunki pracy, maszyny i narzędzia pracy, zagrożenia, organizacja pracy)

Warunki pracy

Marynarz statku morskiego pracuje w przestrzeni zamkniętej statku (znajdującego się w morzu lub w porcie) oraz na wolnym powietrzu, w różnych porach dnia. Praca wykonywana jest na ogół w pozycji stojącej, niekiedy w pozycji leżącej (w zależności od rodzaju wykonywanej pracy). Oświetlenie w miejscu pracy powinno posiadać parametry pozwalające na dobrą widoczność w przestrzeniach zamkniętych oraz na pokładzie statku.

Więcej informacji znajduje się w sekcji: 4.1. Możliwości podjęcia pracy w zawodzie.

Wykorzystywane maszyny i narzędzia pracy

Marynarz statku morskiego w działalności zawodowej wykorzystuje m.in.:

- urządzenia pokładowe:
 - kotwiczne,
 - ratunkowe,
 - cumownicze,
 - przeładunkowe,
- urządzenia nawigacyjne:
 - kompas magnetyczny,
 - żyrokompas⁴³,
 - autopilot³,
 - radar,
 - sondę,
 - systemy satelitarne pozycjonowania,
- środki ratownicze,
- środki łączności³²,
- urządzenia wykorzystywane do konserwacji statku:
 - młotek pneumatyczny,
 - szlifierkę kątową,
 - pistolety natryskowe i myjące,
- urządzenia transportu bliskiego³⁵.

Organizacja pracy

Praca **marynarza statku morskiego** przebiega w systemie wachtowym (2 x 4h, 56h/tydzień) w siedmiodniowym tygodniu pracy lub dziennym (8h, 46h/tydzień) w sześciodniowym tygodniu pracy. Na czas pracy może wpływać sytuacja pogodowa na morzu oraz stany awaryjne. Wykonywanie tych prac nie należy do działań rutynowych. Marynarz statku morskiego wykonuje polecenia przełożonych (bosmana, oficera wachtowego, starszego oficera, kapitana), które są wydawane ustnie oraz wynikają z przydzielonych obowiązków zawartych w umowie, a także przez nich nadzorowane. Współpracuje z pozostałymi członkami załogi realizując wspólnie niektóre obowiązki zawodowe. Komunikacja między członkami załogi odbywa się ustnie. Praca wykonywana jest indywidualnie lub zespołowo, poza miejscowością zamieszkania i wymaga dotarcia na statek w różnych częściach świata.

Zagrożenia mające wpływ na bezpieczeństwo pracy człowieka

Marynarz statku morskiego narażony jest m.in. na:

- choroby układu kostno-szkieletowego (praca w różnych warunkach meteorologicznych przy obsłudze urządzeń pokładowych),
- choroby układu nerwowego (choroby wywołane przez stres w związku z presją czasu i podejmowaniem ważnych decyzji, a także z oddaleniem od rodziny, długotrwałym przebywaniem w zamkniętej przestrzeni w wąskim gronie społecznym),
- choroby o charakterze naczyniowym lub neurologicznym (spowodowane wibracjami w nadmiernej ilości, których źródłem jest sam ruch statku lub praca w bliskiej odległości od wibrujących urządzeń albo działanie wyłącznie na dłonie lub ręce, jeżeli marynarz obsługuje narzędzia, które generują wibracje),
- urazy narządu wzroku (uszkodzenia w wyniku nieprzestrzegania zasad BHP podczas pracy na pokładzie statku, np. podczas wykorzystywania urządzeń do konserwacji statku lub prac przeładunkowych),
- stopniową utratę słuchu (podczas przeładunku i pracy urządzeń generujących wysoki hałas),
- choroby układu oddechowego (w wyniku zapylenia powietrza podczas przeładunków materiałów sypkich, drobnicy, jak również wpływu spalin z kominów statku),
- poparzenia skóry i dróg oddechowych wynikające z przewozu ładunków niebezpiecznych, mycia zbiorników po przewozie tych ładunków, a także wpływu trujących chemikaliów i farb podczas wykonywania prac w przestrzeniach zamkniętych,
- kontuzje związane z obsługiwaniem urządzeń pokładowych, upadkiem z wysokości czy wykonywaniem pracy w trudnych warunkach sztormowych lub przechyłach.

2.4. Wymagania psychofizyczne i zdrowotne

Wymagania psychofizyczne

Dla pracownika wykonującego zawód **marynarz statku morskiego** ważne są:

w kategorii wymagań fizycznych

- sprawność układu kostno-stawowego,
- ogólna wydolność fizyczna,
- sprawność narządu słuchu,
- sprawność narządu wzroku,
- sprawność narządu węchu;

w kategorii sprawności sensomotorycznych

- zręczność rąk,
- zręczność palców,
- rozróżnianie barw,

- ostrość wzroku,
- ostrość słuchu,
- powonienie,
- spostrzegawczość,
- koordynacja wzrokowo-ruchowa;

w kategorii sprawności i zdolności

- rozumowanie logiczne,
- zdolność koncentracji uwagi,
- dobra pamięć,
- zdolność podejmowania szybkich i trafnych decyzji,
- współdziałanie i współpraca w zespole (grupie),
- uzdolnienia techniczne,
- zdolność nawiązywania kontaktu z ludźmi;

w kategorii cech osobowościowych

- wytrwałość i cierpliwość,
- samodzielność,
- wytrzymałość na długotrwały wysiłek fizyczny,
- dokładność,
- konsekwencja,
- radzenie sobie ze stresem,
- odpowiedzialność za działania zawodowe,
- odpowiedzialność za innych,
- odporność na działanie pod presją czasu,
- kreatywność,
- zainteresowania techniczne,
- dbałość o jakość pracy.

Więcej informacji znajduje się w sekcjach: 3.5. Kompetencje społeczne; 3.6. Profil kompetencji kluczowych dla zawodu.

Wymagania zdrowotne

Do pracy w zawodzie **marynarz statku morskiego** wymagany jest ogólny dobry stan zdrowia i sprawność fizyczna. Pod względem wydatku energetycznego praca w tym zawodzie należy do prac średnio ciężkich. Występują w niej również obciążenia umysłowe związane np. z analizowaniem i rozwiązywaniem problemów. Warunkiem podjęcia pracy w zawodzie marynarz statku morskiego jest uzyskanie aktualnego międzynarodowego morskiego świadectwa zdrowia, wystawionego wyłącznie przez uprawnionych lekarzy medycyny pracy posiadających specjalizację z medycyny morskiej i tropikalnej, którzy są uprawnieni przez Urząd Morski do wystawiania certyfikatów. Warunki stanu zdrowia, które muszą zostać spełnione przez osoby podejmujące pracę na statku morskim, są ściśle określone Ustawą z dnia 9 grudnia 2015 r. w sprawie warunków zdrowotnych wymaganych od marynarzy do wykonywania pracy na statku morskim (Dz. U. poz. 2105).

WAŻNE:

O stanie zdrowia i ewentualnych przeciwwskazaniach do wykonywania zawodu orzeka lekarz medycyny pracy.

Więcej informacji znajduje się w sekcji: 4.4. Możliwości zatrudnienia osób niepełnosprawnych w zawodzie.

2.5. Wykształcenie, tytuły zawodowe, kwalifikacje i uprawnienia niezbędne/preferowane do podjęcia pracy w zawodzie

Wykształcenie niezbędne do podjęcia pracy w zawodzie

Obecnie (2019 r.) w zawodzie **marynarz statku morskiego** wymagane jest wykształcenie podstawowe, a także średnie lub średnie branżowe – w przypadku osób ubiegających się o uzyskanie dyplomów starszego marynarza lub oficera wachtowego na pokładzie statku morskiego.

Tytuły zawodowe, kwalifikacje i uprawnienia niezbędne/preferowane do podjęcia pracy w zawodzie

Warunkiem zatrudnienia w zawodzie **marynarz statku morskiego** jest przedstawienie certyfikatów potwierdzających ukończenie co najmniej czterech podstawowych kursów STCW²⁹:

- indywidualnych technik ratunkowych,
- ochrony przeciwpożarowej stopnia podstawowego,
- elementarnych zasad udzielania pierwszej pomocy medycznej,
- bezpieczeństwa własnego i odpowiedzialności wspólnej.

Na podstawie uzyskanych certyfikatów wraz z aktualnym morskim świadectwem zdrowia, kandydat otrzymuje Książeczkę Żeglarską uprawniającą do podjęcia pracy w charakterze młodszego marynarza statku morskiego.

Do uzyskania świadectwa marynarza statku morskiego uprawniającego do zamustrowania i podjęcia pracy w tym zawodzie, wymagane jest:

- ukończenie co najmniej pierwszego roku studiów w MJE¹⁴ typu A, B lub C³⁰, kształcących co najmniej na poziomie operacyjnym w dziale pokładowym, w specjalności wskazanej w certyfikacie uznania lub posiadanie dyplomu szypra żeglugi krajowej zgodnie z certyfikatem uznania, zaświadczenia potwierdzającego ukończenie programu szkolenia na poziomie pomocniczym wydanego przez MJE oraz odbycia 2-miesięcznej praktyki pływania w dziale pokładowym, albo
- ukończenie studiów w MJE typu B lub nauki w MJE typu C kształcących co najmniej na poziomie pomocniczym w dziale pokładowym w specjalności wskazanej w certyfikacie uznania oraz odbycie 2-miesięcznej praktyki pływania na statku morskim w dziale pokładowym, albo
- ukończenie szkolenia w MJE typu D na poziomie pomocniczym w dziale pokładowym, zgodnego z certyfikatem uznania i odbycie 6-miesięcznej praktyki pływania na statku morskim w dziale pokładowym oraz zdanie egzaminu i uzyskanie świadectwa marynarza wachtowego, albo
- posiadanie świadectwa rybaka rybołówstwa morskiego, ukończenie szkolenia w MJE typu D na poziomie pomocniczym w dziale pokładowym zgodnego z certyfikatem uznania oraz zdanie egzaminu i uzyskanie świadectwa marynarza wachtowego, albo
- posiadanie dyplomu szypra 1 klasy żeglugi krajowej albo dyplomu szypra klasy 1 rybołówstwa morskiego, albo dyplomu szypra żeglugi nieograniczonej rybołówstwa morskiego oraz zdanie egzaminu i uzyskanie świadectwa marynarza wachtowego.

Więcej informacji znajduje się w sekcji: 4.2. Instytucje oferujące kształcenie, szkolenie i/lub potwierdzanie kompetencji w ramach zawodu.

2.6. Możliwości rozwoju zawodowego, awansu i potwierdzania kompetencji

Możliwości rozwoju zawodowego i awansu

Kandydat do pracy w zawodzie **marynarz statku morskiego** rozpoczyna pracę jako młodszy marynarz. Po ukończeniu szkoleń w MJE oraz uzyskaniu świadectwa marynarza wachtowego i zdobyciu odpowiedniej praktyki pływania na tym stanowisku otrzymuje świadectwo starszego marynarza wachtowego. Następnie po ukończeniu odpowiedniego szkolenia i przeszkoleń oraz zdaniu egzaminu w dziale pokładowym przed Centralną Morską Komisją Egzaminacyjną, może pełnić funkcję oficera

wachtowego na statku. Kolejnym szczeblem jest ukończenie szkolenia dotyczącego zarządzania w dziale pokładowym. W tym celu należy odbyć praktykę morską oraz zdać egzamin przed Centralną Morską Komisją Egzaminacyjną i otrzymać dyplom starszego oficera. Posiadając takie kwalifikacje można pełnić funkcje na poziomie zarządzania, tj. starszego oficera. Ostatnim szczeblem kariery jest uzyskanie dyplomu kapitana żeglugi wielkiej. Warunkiem uzyskania dyplomu kapitana żeglugi wielkiej jest odbycie 12-miesięcznej praktyki na stanowisku starszego oficera, zdanie egzaminu na kapitana przed Centralną Morską Komisją Egzaminacyjną i otrzymanie dyplomu kapitana.

Do uzyskania świadectwa starszego marynarza wymagane jest posiadanie świadectwa ratownika oraz:

- posiadanie świadectwa marynarza wachtowego, 18-miesięcznej dodatkowej praktyki pływania na statku morskim w dziale pokładowym oraz zdanie egzaminu i otrzymanie świadectwa starszego marynarza, albo
- ukończenie studiów w MJE typu A lub MJE typu B kształcących co najmniej na poziomie operacyjnym w dziale pokładowym w specjalności wskazanej w certyfikacie uznania, posiadanie świadectwa marynarza wachtowego oraz 12-miesięcznej dodatkowej praktyki pływania na statku morskim w dziale pokładowym, albo
- ukończenie nauki w MJE typu C kształcącej co najmniej na poziomie pomocniczym w dziale pokładowym w specjalności wskazanej w certyfikacie uznania lub otrzymanie dyplomu szypa żeglugi krajowej zgodnie z certyfikatem uznania, posiadanie świadectwa marynarza wachtowego, 12-miesięcznej dodatkowej praktyki pływania na statku morskim w dziale pokładowym oraz zdanie egzaminu i otrzymanie świadectwa starszego marynarza, albo
- ukończenie szkolenia w MJE typu D na poziomie pomocniczym w dziale pokładowym, otrzymanie świadectwa starszego marynarza zgodnie z certyfikatem uznania, posiadanie świadectwa marynarza wachtowego, 12-miesięcznej dodatkowej praktyki pływania na statku morskim w dziale pokładowym oraz zdanie egzaminu na starszego marynarza.

Możliwości potwierdzania kompetencji

Marynarz statku morskiego może potwierdzić swoje kompetencje uczestnicząc w specjalistycznych certyfikowanych szkoleniach lub przeszkoleniach. Zgodnie z przepisami Konwencji STCW, certyfikaty uzyskane podczas tych szkoleń należy cyklicznie odnawiać i potwierdzać.

Więcej informacji można uzyskać w Bazie Usług Rozwojowych <https://uslugirozwojowe.parp.gov.pl> oraz Zintegrowanym Rejestrze Kwalifikacji <https://rejestr.kwalifikacje.gov.pl>

2.7. Zawody pokrewne

Osoba zatrudniona w zawodzie **marynarz statku morskiego** może rozszerzać swoje kompetencje zawodowe w zawodach pokrewnych:

Nazwa zawodu pokrewnego zgodnie z Klasyfikacją zawodów i specjalności	Kod zawodu
Kapitan statku morskiego	315205
Oficer pokładowy	315208
Rybak rybołówstwa morskiego	622301
Marynarz motorzysta żeglugi śródlądowej	723317
Marynarz żeglugi śródlądowej	835004

3. ZADANIA ZAWODOWE I WYMAGANE KOMPETENCJE

3.1. Zadania zawodowe

Pracownik w zawodzie **marynarz statku morskiego** wykonuje różnorodne zadania, do których należą w szczególności:

- Z1 Prowadzenie podróży morskiej.
- Z2 Obsługiwanie urządzeń nawigacyjnych.
- Z3 Obsługiwanie i eksploataowanie urządzeń oraz przeładunkowych systemów statkowych.
- Z4 Realizowanie procesów ładunkowych i przewozowych.
- Z5 Przestrzeganie bezpieczeństwa nawigacyjnego.
- Z6 Realizowanie procedur ratownictwa morskiego.
- Z7 Realizowanie procedur bezpieczeństwa statku.

3.2. Kompetencja zawodowa Kz1: Prowadzenie bezpiecznej i sprawnej nawigacji

Kompetencja zawodowa Kz1: Prowadzenie bezpiecznej i sprawnej nawigacji obejmuje zestaw zadań zawodowych Z1, Z2, do realizacji których wymagane są odpowiednie zbiory wiedzy i umiejętności.

Z1 Prowadzenie podróży morskiej	
WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
<ul style="list-style-type: none"> • Obowiązki marynarza podczas wachty morskiej i portowej; • Zasady prowadzenia bezpiecznej i sprawnej nawigacji podczas pełnienia wachty we wszystkich fazach podróży morskiej; • Zasady obserwacji podczas pełnienia wachty morskiej; • Definicje i sposoby weryfikacji niebezpieczeństw nawigacyjnych; • Zasady zachowania się na <u>mostku nawigacyjnym</u>¹⁶ w różnych warunkach hydrometeorologicznych; • Zasady przygotowywania mostka nawigacyjnego przed wyjściem w morze; • Zasady użycia <u>holu</u>⁸ oraz lin cumowniczych i kotwic. 	<ul style="list-style-type: none"> • Wykonywać obowiązki marynarza podczas wachty morskiej i portowej; • Prowadzić bezpieczną i sprawną nawigację podczas pełnienia wachty we wszystkich fazach podróży morskiej; • Prowadzić obserwację podczas wachty morskiej; • Definiować i weryfikować potencjalne niebezpieczeństwa nawigacyjne; • Stosować zasady zachowania się na mostku nawigacyjnym w różnych warunkach hydrometeorologicznych; • Przygotowywać mostek nawigacyjny do wyjścia statku w morze; • Stosować osprzęt służący do holowania, cumowania i kotwiczenia statku.

Z2 Obsługiwanie urządzeń nawigacyjnych	
WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
<ul style="list-style-type: none"> • Zasady działania żyrokompasów i <u>repetytorów</u>²³ żyrokompasów; • Zasady działania systemów kontroli kursu (autopilotów), metody regulacji autopilotów, <u>satelitarnych systemów radionawigacyjnych</u>²⁶; • Zasady działania satelitarnych systemów pozycjonowania, systemu <u>AIS</u>¹, systemu <u>LRIT</u>¹¹; • Podstawowe typy urządzeń radarowych; • Zasady interpretacji obrazu radarowego; • Zasady wykorzystywania <u>radaru</u> 	<ul style="list-style-type: none"> • Odczytywać dane z żyrokompasów i repetytorów żyrokompasów; • Obsługiwać autopilota; • Kalibrować repetytor żyrokompasu; • Identyfikować odbiorniki systemów radionawigacyjnych oraz odczytywać ich wskazania; • Odczytywać dane z satelitarnych systemów pozycjonowania, AIS i LRIT; • Identyfikować obiekty wskazywane na ekranie

<p><u>nawigacyjnego</u>²¹;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sposoby pomiaru prędkości statku; • Zasady pomiaru głębokości z wykorzystaniem <u>echosondy</u>⁶ oraz sond ręcznych; • Zasady wykorzystania urządzeń nawigacyjnych, systemów radionawigacyjnych i radiolokacyjnych oraz ograniczenia i dokładność pomiarów; • Reakcje kadłuba statku na działanie urządzeń napędowych i sterowych; • Zasady sterowania statkiem zgodnie z komendami wydawanymi przez oficera lub Kapitana. 	<p>radaru nawigacyjnego;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Odczytywać informacje ze wskaźników prędkości statku; • Obsługiwać <u>sondy ręczne</u>²⁷ do pomiaru głębokości; • Odczytywać dane z echosondy; • Korzystać z urządzeń nawigacyjnych, systemów radionawigacyjnych i radiolokacyjnych oraz weryfikować ich ograniczenia i dokładność pomiarów; • Interpretować reakcje kadłuba statku na działanie urządzeń napędowych i sterowych; • Sterować statkiem zgodnie z komendami wydawanymi przez oficera lub Kapitana.
---	---

3.3. Kompetencja zawodowa Kz2: Transportowanie i przeładunek ładunków na statku

Kompetencja zawodowa Kz2: Transportowanie i przeładunek ładunków na statku obejmuje zestaw zadań zawodowych Z3, Z4, do realizacji których wymagane są odpowiednie zbiory wiedzy i umiejętności.

Z3 Obsługiwanie i eksploataowanie urządzeń oraz przeładunkowych systemów statkowych	
WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
<ul style="list-style-type: none"> • Systemy i rodzaje wyposażenia pokładowego statku służące do przeładunku; • Zasady budowy, obsługi i konserwacji urządzeń pokładowych wykorzystywanych do przeładunku; • Zasady dotyczące dopuszczalnego obciążenia urządzeń pokładowych służących do przeładunku, olinowania i osprzętu; • Procedury stosowane w pracach pokładowych oraz w obsłudze statkowego wyposażenia pokładowego; • Zasady prowadzenia konserwacji wyposażenia pokładowego; • Zasady prowadzenia odczytów sondowania zbiorników zapasowych i zbiorników balastowych. 	<ul style="list-style-type: none"> • Obsługiwać systemy i wyposażenie pokładowe statku służące do przeładunku; • Przestrzegać zasad budowy, obsługi i konserwacji urządzeń pokładowych wykorzystywanych do przeładunku; • Stosować zasady dotyczące dopuszczalnego obciążenia urządzeń pokładowych służących do przeładunku, olinowania i osprzętu; • Przestrzegać procedur stosowanych w pracach pokładowych oraz w obsłudze statkowego wyposażenia pokładowego; • Przeprowadzać konserwacje wyposażenia pokładowego; • Wykonywać sondowanie zbiorników zapasowych i zbiorników balastowych.

Z4 Realizowanie procesów ładunkowych i przewozowych	
WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
<ul style="list-style-type: none"> • Zasady wykonywania <u>prac pomocniczych</u>²⁰ przy załadunku i wyładunku; • Wymagania przewoźnika związane z przewozem wybranych ładunków; • Zasady przygotowywania ładowni pod załadunek i przeładunek z zachowaniem zasad BHP; • Wymagania związane z bezpiecznym przeładunkiem, <u>sztauowaniem</u>³¹ i przewozem wybranych ładunków, w tym ładunków niebezpiecznych, ciężkich i wielkogabarytowych; 	<ul style="list-style-type: none"> • Wykonywać prace pomocnicze przy załadunku i wyładunku; • Interpretować wymagania przewoźnika związane z przewozem wybranych ładunków; • Przygotowywać ładownie pod załadunek i przeładunek wybranych ładunków z zachowaniem zasad BHP; • Przestrzegać wymagań związanych z bezpiecznym przeładunkiem, sztauowaniem i przewozem wybranych ładunków, w tym

<ul style="list-style-type: none"> • Zasady wykonywania i monitorowania prac załadunkowych, wyładunkowych i sztauerskich; • Sposoby oznakowania ładunków niebezpiecznych. 	<p>ładunków niebezpiecznych, ciężkich i wielkogabarytowych;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wykonywać i monitorować prace załadunkowe, wyładunkowe i sztauerskie; • Interpretować dane dotyczące oznakowania ładunków niebezpiecznych.
---	---

3.4. Kompetencja zawodowa Kz3: Zapewnianie bezpieczeństwa morskiego

Kompetencja zawodowa Kz3: Zapewnienie bezpieczeństwa morskiego obejmuje zestaw zadań zawodowych Z5, Z6 i Z7, do realizacji których wymagane są odpowiednie zbiory wiedzy i umiejętności.

Z5 Przestrzeganie bezpieczeństwa nawigacyjnego	
WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
<ul style="list-style-type: none"> • Procedury dotyczące pracy marynarza statku morskiego podczas pełnienia wachty morskiej i portowej; • Zasady współpracy z załogą podczas pełnienia wachty morskiej i portowej; • Podstawy prawa drogi morskiej; • Światła, znaki i sygnały dźwiękowe innych statków; • Zasady prowadzenia obserwacji sytuacji nawigacyjnej; • Zasady rozpoznawania i meldowania o sytuacji nawigacyjnej na podstawie widocznych świateł, znaków dziennych i sygnałów dźwiękowych; • Zasady stosowania MKS¹⁵. 	<ul style="list-style-type: none"> • Przestrzegać procedur dotyczących pracy marynarza statku morskiego podczas pełnienia wachty morskiej i portowej; • Współpracować z załogą podczas pełnienia wachty morskiej i portowej; • Przestrzegać prawa drogi morskiej; • Rozpoznawać statki na podstawie świateł, sygnałów dźwiękowych lub znaków dziennych; • Przestrzegać zasad prowadzenia obserwacji sytuacji nawigacyjnej; • Rozpoznawać oraz prawidłowo meldować o sytuacji nawigacyjnej na podstawie widocznych świateł, znaków dziennych i sygnałów dźwiękowych; • Przestrzegać zasad stosowania MKS.

Z6 Realizowanie procedur ratownictwa morskiego	
WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
<ul style="list-style-type: none"> • Zasady sygnalizacji dotyczącej wzywania pomocy za pomocą flag, korzystania z MKS, odbierania i nadawania jednoliterowych sygnałów Morse'a oraz postępowania w wypadku ich wywołania; • Zasady wykorzystywania radiopław²² satelitarnych EPIRB⁷ i transponderów radarowych SART²⁵ i AIS-SART; • Międzynarodowy lotniczy i Morski poradnik poszukiwania i ratowania IAMSAR podczas prowadzenia akcji poszukiwawczo-ratowniczej; • Procedury alarmowe podczas pożaru statku; • Zasady posługiwania się sprzętem przeciwpożarowym; • Zasady postępowania podczas wykorzystywania urządzeń służących do opuszczania i podnoszenia oraz wodowania łodzi i tratw ratunkowych; • Zasady posługiwania się indywidualnymi 	<ul style="list-style-type: none"> • Stosować sygnały wzywania pomocy za pomocą flag, korzystać z MKS, odbierać i nadawać jednoliterowe sygnały Morse'a oraz właściwie postępować w wypadku ich wywołania; • Wykorzystywać i stosować radiopławy satelitarnie EPIRB oraz transpondery radarowe SART i AIS-SART; • Wykorzystywać Międzynarodowy lotniczy i Morski poradnik poszukiwania i ratowania IAMSAR podczas prowadzenia akcji poszukiwawczo-ratowniczej; • Stosować procedury alarmowe podczas alarmu pożarowego; • Posługiwać się sprzętem przeciwpożarowym; • Przestrzegać zasad postępowania podczas wykorzystywania urządzeń służących do opuszczania i podnoszenia oraz wodowania łodzi i tratw ratunkowych;

<p><u>i zbiorowymi środkami ratunkowymi</u>⁹;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zasady udzielania pierwszej pomocy medycznej poszkodowanemu; • Zasady wykorzystywania urządzeń służących do opuszczania i podnoszenia oraz wodowania łodzi i tratw ratunkowych; • Procedury przygotowania statku do akcji ratowniczej; • Procedury alarmowe podczas akcji ratowniczej. 	<ul style="list-style-type: none"> • Posługiwać się indywidualnymi i zbiorowymi środkami ratunkowymi; • Udzielać pierwszej pomocy medycznej poszkodowanemu; • Wykorzystywać urządzenia służące do opuszczania i podnoszenia oraz wodowania łodzi i tratw ratunkowych; • Przygotowywać statek do akcji ratowniczej; • Wykorzystywać procedury alarmowe podczas akcji ratowniczej.
--	---

Z7 Realizowanie procedur bezpieczeństwa statku

WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
<ul style="list-style-type: none"> • Podstawowe przepisy prawne w zakresie bezpieczeństwa pracy na statku; • Zasady bezpiecznej pracy na statku we wszystkich warunkach eksploatacyjnych; • Procedury przeciwdziałania zagrożeniom wypadkowym na statkach; • Zasady obsługiwaniania łodzi ratunkowych i ratowniczych; • Zasady międzynarodowego kodeksu zarządzania bezpieczną eksploatacją statków i zapobiegania zanieczyszczeniu (Kodeks ISM) oraz międzynarodowego kodeksu ochrony statku i obiektu portowego (Kodeks ISPS); • <u>Rozkłady alarmowe</u>²⁴ na wypadek wystąpienia alarmu; • Zasady posługiwania się sprzętem i obsługą instalacji przeciwpożarowej. 	<ul style="list-style-type: none"> • Interpretować podstawowe przepisy prawne w zakresie bezpieczeństwa pracy na statku; • Przestrzegać zasad bezpiecznej pracy na statku we wszystkich warunkach eksploatacyjnych; • Przeciwdziałać zagrożeniom wypadkowym na statkach; • Obsługiwać łodzie ratunkowe i ratownicze; • Przestrzegać międzynarodowego kodeksu zarządzania bezpieczną eksploatacją statków i zapobiegania zanieczyszczeniu (Kodeks ISM) oraz międzynarodowego kodeksu ochrony statku i obiektu portowego (Kodeks ISPS); • Wykonywać procedury awaryjne zawarte w rozkładzie alarmowym; • Posługiwać się sprzętem i obsługą instalacji przeciwpożarowej.

3.5. Kompetencje społeczne

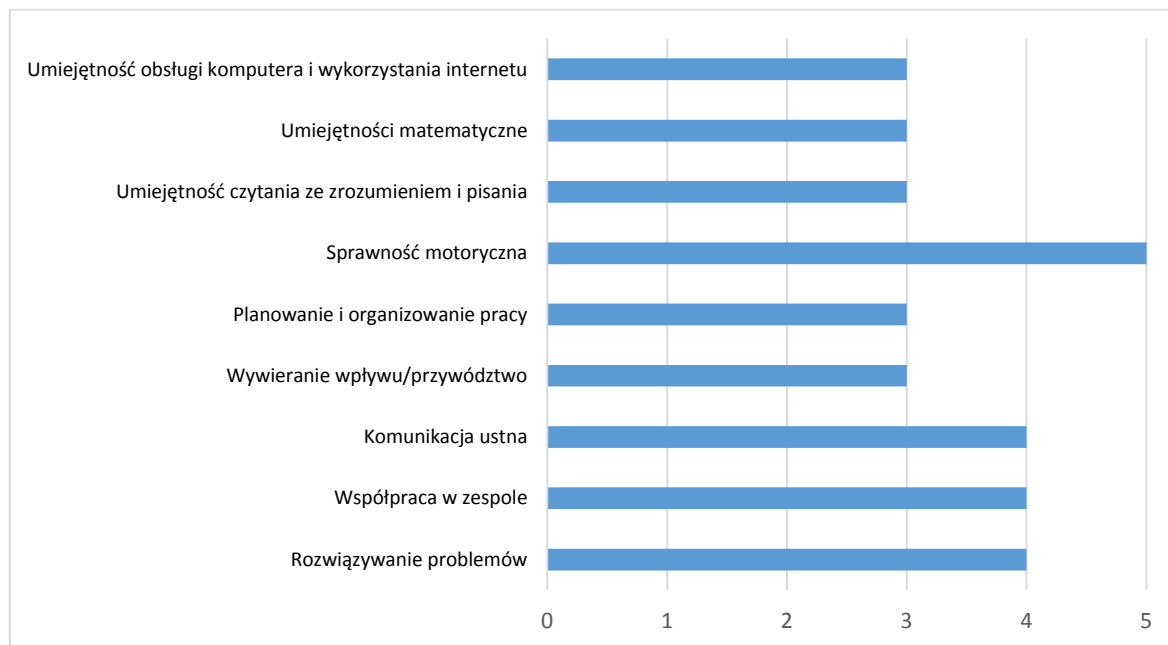
Pracownik w zawodzie **marynarz statku morskiego** powinien posiadać kompetencje społeczne niezbędne do prawidłowego i skutecznego wykonywania zadań zawodowych.

W szczególności pracownik jest gotów do:

- Podejmowania samodzielnych decyzji w trakcie wykonywania obowiązków zawodowych marynarza statku morskiego.
- Ponoszenia odpowiedzialności za jakość i terminowość wykonywanych przez marynarza statku morskiego zadań.
- Współdziałania w środowisku pracy marynarza statku morskiego na statku morskim.
- Wykazywania się aktywną postawą w trakcie wykonywania zadań zawodowych podczas prac na statku morskim.
- Dokonywania bieżącej i okresowej oceny działań własnych oraz wykonywanych zespołowo w pracy marynarza statku morskiego.
- Śledzenia zmian w eksploatacji jednostek pływających, pozwalających na samokształcenie i podnoszenie kwalifikacji.
- Przestrzegania ogólnie przyjętych zachowań etycznych, zasad uczciwości oraz rzetelności.

3.6. Profil kompetencji kluczowych dla zawodu

Pracownik powinien mieć zdolność właściwego wykonywania zadań zawodowych i predyspozycje do rozwoju zawodowego. Dlatego wymaga się od niego odpowiednich kompetencji kluczowych. Zostały one zilustrowane w formie profilu (rys. 1) ukazującego wagę kompetencji kluczowych dla zawodu **marynarz statku morskiego**.

Rys. 1. Profil kompetencji kluczowych dla zawodu **marynarz statku morskiego**

Uwaga:

Wykaz kompetencji kluczowych opracowano na podstawie wykazu stosowanego w Międzynarodowym Badaniu Kompetencji Osób Dorosłych – projekt PIAAC (OECD).

3.7. Powiązanie kompetencji zawodowych z opisami poziomów Polskiej Ramy Kwalifikacji oraz Sektorowej Ramy Kwalifikacji

Kompetencje zawodowe pracownika w zawodzie **marynarz statku morskiego** nawiązują do opisów poziomów Polskiej Ramy Kwalifikacji.

Opis zawodu, zadań zawodowych i wymagań kompetencyjnych może stanowić materiał informacyjny dla przygotowania (lub aktualizacji) opisów kwalifikacji wprowadzanych do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji (ZSK). Więcej informacji:

- Zintegrowany System Kwalifikacji: <https://www.kwalifikacje.gov.pl>
- Zintegrowany Rejestr Kwalifikacji: <https://rejestr.kwalifikacje.gov.pl>

4. ODNIESIENIE DO SYTUACJI ZAWODU NA RYNKU PRACY I MOŻLIWOŚCI DOSKONALENIA ZAWODOWEGO

4.1. Możliwości podjęcia pracy w zawodzie

Marynarz statku morskiego może podjąć pracę na:

- statkach morskich,
- statkach rybackich,
- statkach pasażerskich w żegludze śródlądowej,

- barkach i pchaczach w żegludze śródlądowej,
- jednostkach pływających w żegludze przybrzeżnej,
- jachtach morskich.

WAŻNE:

Zachęcamy do sprawdzenia dostępnych ofert pracy w **Centralnej Bazie Ofert Pracy:**

<http://oferty.praca.gov.pl>

Natomiast aktualizacje informacji o możliwościach zatrudnienia w zawodzie, przyszłe zapotrzebowanie na dany zawód na rynku pracy oraz dodatkowe informacje można uzyskać, korzystając z **polecanych źródeł danych**.

Polecane źródła danych [dostęp: 31.03.2019]:

Ranking (monitoring) zawodów deficytowych i nadwyżkowych:

<http://mz.praca.gov.pl>

<https://www.gov.pl/web/rodzina/zawody-deficytowe-zrownowazone-i-nadwyzkowe>

Barometr zawodów: <https://barometrzwodow.pl>

Wojewódzkie obserwatoria rynku pracy:

Mazowieckie – <http://obserwatorium.mazowsze.pl>

Małopolskie – <https://www.obserwatorium.malopolska.pl>

Lubelskie – <http://lorp.wup.lublin.pl>

Regionalne Obserwatorium Rynku Pracy w Łodzi – <http://obserwatorium.wup.lodz.pl>

Pomorskie – <http://www.porp.pl>

Opolskie – <http://www.obserwatorium.opole.pl>

Wielkopolskie – <http://www.obserwatorium.wup.poznan.pl>

Zachodniopomorskie – <https://www.wup.pl/pl/dla-instytucji/zachodniopomorskie-obserwatorium-ryнку-pracy>

Podlaskie – <http://www.obserwatorium.up.podlasie.pl>

Zielona Linia. Centrum Informacyjne Służb Zatrudnienia:

<http://zielonalinia.gov.pl>

Portal Prognozowanie Zatrudnienia:

www.prognozowaniezatrudnienia.pl

Portal EU Skills Panorama:

<http://skillspanorama.cedefop.europa.eu/en>

Europejski portal mobilności zawodowej EURES:

<https://eures.praca.gov.pl>

<https://ec.europa.eu/eures/public/pl/homepage>

4.2. Instytucje oferujące kształcenie, szkolenie i/lub potwierdzanie kompetencji w ramach zawodu

Kształcenie

Obecnie (2019 r.) kształcenie formalne w zawodzie **marynarz statku morskiego** odbywa się w:

- technikach morskich,
- policealnych szkołach morskich,
- szkołach wyższych (kierunki związane z nawigacją, transportem morskim),
- ośrodkach szkolenia morskiego.

Wszystkie morskie jednostki edukacyjne muszą posiadać certyfikat uznania MJE typu A, B, C lub D w zakresie spraw objętych postanowieniami międzynarodowej konwencji o wymaganiach w zakresie wyszkolenia marynarzy, wydawania świadectw oraz pełnienia wacht.

Szkolenie

Szkolenia kandydata do pracy w zawodzie **marynarz statku morskiego** realizowane jest przez MJE typu A, B i C lub wewnętrznie, przez załogę statku na wyższych stanowiskach.

WAŻNE:

Więcej informacji o instytucjach oferujących kształcenie, szkolenie i/lub walidację kompetencji w ramach zawodu można uzyskać, korzystając z **polecanych źródeł danych**.

Polecane źródła danych [dostęp: 31.03.2019]:

Szkolnictwo wyższe:

www.wyberzstudia.nauka.gov.pl

Szkolnictwo zawodowe:

<https://www.ore.edu.pl/category/ksztalcenie-zawodowe-i-ustawiczne>

<http://doradztwo.ore.edu.pl/wyberam-zawod>

<http://www.zrp.pl>

Szkolenia zawodowe:

Rejestr Instytucji Szkoleniowych – <http://www.stor.praca.gov.pl/portal/#/ris>

Baza Usług Rozwojowych – <https://uslugirozwojowe.parp.gov.pl>

Inne źródła danych:

Zintegrowany Rejestr Kwalifikacji – <https://rejestr.kwalifikacje.gov.pl>

Bilans Kapitału Ludzkiego – <https://bkl.parp.gov.pl>

Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji – <http://www.frse.org.pl>, <http://europass.org.pl>

Learning Opportunities and Qualifications in Europe – <https://ec.europa.eu/ploteus>

4.3. Zarobki osób wykonujących dany zawód/daną grupę zawodów

Wynagrodzenie (2018 r.) osób pracujących w zawodzie **marynarz statku morskiego** wynosi najczęściej od 2420 zł brutto miesięcznie w żegludze krajowej do 10000 zł brutto miesięcznie u armatorów zagranicznych wypłacanych w EUR lub USD. Wysokość wynagrodzenia wynosi zazwyczaj od 2420 zł do 4000 zł brutto miesięcznie dla osób mniej doświadczonych. Na wyższe wynagrodzenie mogą liczyć pracownicy z większym doświadczeniem w zawodzie.

Wysokość otrzymywanego wynagrodzenia uzależniona jest od:

- liczby nadgodzin,
- wielkości i typu statku,
- stażu pracy,
- pochodzenia pracodawcy – krajowy, zagraniczny (systemy wynagradzania u pracodawców zagranicznych są różnicowane i niekiedy wynagrodzenie jest wypłacane jedynie za okres spędzony na morzu, natomiast w czasie przerw między rejsami pracownik nie otrzymuje pensji),
- długości kontraktu (wplacane tylko i wyłącznie na czas kontraktu – pobytu na statku u armatorów zagranicznych),
- wielkości, profilu i kondycji finansowej przedsiębiorstwa,
- koniunktury na rynku w branżach morskich.

WAŻNE:

Zarobki osób wykonujących dany zawód/grupę zawodów są orientacyjne i mogą szybko stracić aktualność. Dlatego na bieżąco należy sprawdzać, jakie zarobki oferuje rynek pracy, korzystając z **polecanych źródeł danych**.

Polecane źródła danych [dostęp: 31.03.2019]:

Wynagrodzenie w Polsce według danych GUS:

<http://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/rynek-pracy/pracujacy-zatrudnieni-wynagrodzenia-koszty-pracy>

Przykładowe portale informujące o zarobkach:

<https://wynagrodzenia.pl/gus>

<https://wynagrodzenia.pl/kategoria/zarobki-na-stanowiskach-i-szczeblach>

<https://sedlak.pl/raporty-placowe>

<https://zarobki.pracuj.pl>

<https://www.forbes.pl/ogolnopolskie-badanie-wynagrodzen>

<https://www.kariera.pl/wynagrodzenia>

4.4. Możliwości zatrudnienia osób niepełnosprawnych w zawodzie

W zawodzie **marynarz statku morskiego** niemożliwe jest zatrudnienie osób niepełnosprawnych ze względu na specyficzne warunki pracy.

Warunkiem niezbędnym, po wcześniejszej konsultacji indywidualnych przypadków z lekarzem posiadającym odpowiednie uprawnienia, jest identyfikacja indywidualnych barier i dostosowanie technicznych i organizacyjnych warunków środowiska oraz stanowiska pracy do potrzeb zatrudnienia osób:

- z wadami i dysfunkcją wzroku (04-O), w przypadku możliwości skorygowania ich szklami optycznymi lub soczewkami kontaktowymi,
- z dysfunkcją narządu słuchu (03-L), pod warunkiem, że niepełnosprawność ta jest możliwa do skorygowania za pomocą aparatów słuchowych,
- innymi rodzajami niepełnosprawności wynikającymi z chorób układu krążenia, oddechowego, pokarmowego, moczowo-płciowego i innych, pod warunkiem, że praca nie wymaga znacznego wysiłku fizycznego lub jest zorganizowana w taki sposób, aby pracownik miał możliwość regularnego przyjmowania leków i dokonywania niezbędnych zabiegów pielęgnacyjno-medycznych (itp. zastrzyków insulinowych).

WAŻNE

Decyzja o zatrudnieniu osoby z jakimkolwiek rodzajem niepełnosprawności może być podjęta wyłącznie po indywidualnej konsultacji z lekarzem medycyny pracy.

5. ODNIESIENIE DO EUROPEJSKIEJ KLASYFIKACJI UMIEJĘTNOŚCI/KOMPETENCJI, KWALIFIKACJI I ZAWODÓW (ESCO)

Europejska klasyfikacja umiejętności/kompetencji, kwalifikacji i zawodów (European Skills/Competences, Qualifications and Occupations – ESCO) jest narzędziem łączącym rynek edukacji z rynkiem pracy. ESCO jest częścią strategii „Europa 2020”. W klasyfikacji określono i uszeregowano umiejętności, kompetencje, kwalifikacje i zawody istotne dla unijnego rynku pracy oraz kształcenia i szkolenia. Tworzenie europejskiego rynku pracy, a w przyszłości wspólnego obszaru kształcenia ustawicznego wymaga, aby zdobywane przez jednostki umiejętności oraz kwalifikacje były zrozumiałe oraz łatwo porównywalne między krajami, a także – by promowały mobilność wśród pracowników.

Obecnie (2019 r.) klasyfikacja ESCO jest dostępna w 27 językach (w 24 językach UE, islandzkim, norweskim i arabskim) za pośrednictwem platformy ESCO:

<https://ec.europa.eu/esco/portal/home>

Klasyfikacja ESCO została oparta na trzech filarach i pokazuje w sposób systematyczny relacje między nimi:

- **Zawody:** <https://ec.europa.eu/esco/portal/occupation>
- **Umiejętności/Kompetencje:** <https://ec.europa.eu/esco/portal/skill>
- **Kwalifikacje:** <https://ec.europa.eu/esco/portal/qualification>

6. ŹRÓDŁA DODATKOWYCH INFORMACJI O ZAWODZIE

Podstawowe regulacje prawne:

Stan prawny na dzień: 31.03.2019 r.

- Ustawa z dnia 22 grudnia 2015 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 2153, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 18 sierpnia 2011 r. o bezpieczeństwie morskim (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 181, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 1265, z późn. zm.).
- Rozporządzenie Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej z dnia 23 kwietnia 2018 r. w sprawie wykszolenia i kwalifikacji członków załóg statków morskich (Dz. U. poz. 802).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 18 sierpnia 2017 r. w sprawie szczegółowych warunków i sposobu przeprowadzania egzaminu potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie (Dz. U. poz. 1663).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 13 kwietnia 2016 r. w sprawie charakterystyk drugiego stopnia Polskiej Ramy Kwalifikacji typowych dla kwalifikacji o charakterze zawodowym – poziomy 1–8 (Dz. U. poz. 537).
- Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 9 grudnia 2015 r. w sprawie warunków zdrowotnych wymaganych od marynarzy do wykonywania pracy na statku morskim (Dz. U. poz. 2105).
- Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 7 sierpnia 2014 r. w sprawie klasyfikacji zawodów i specjalności na potrzeby rynku pracy oraz zakresu jej stosowania (Dz. U. 2018 r. poz. 227).
- Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 5 lutego 2014 r. w sprawie ramowych programów szkoleń i wymagań egzaminacyjnych dla marynarzy działu pokładowego (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 121).

Literatura branżowa:

- Czajewski J., Arszyłowicz J.: Encyklopedia Żeglarstwa. PWN, Warszawa 1993
- Czaplewski K.: Podstawy nawigacji morskiej i śródlądowej. Bernardinum, Gdynia 2015.
- Głowacki W.: Biblioteczka Żeglarstwa: Żeglarstwo morskie. Wydawnictwo Sport i Turystyka, Warszawa 1979.
- Grajewski I., Wójcicki J.: Mały leksykon morski. Wydawnictwo Ministra Obrony Narodowej, Warszawa 1981.
- Jurdziński M.: Podstawy nawigacji morskiej. WSM, Gdynia 2003.
- Jurdziński M.: Procedury wachtowe i awaryjne w nawigacji morskiej. WSM, Gdynia 1997.
- Nitner H., Specht C.: Systemy radionawigacyjne – definicje i klasyfikacje. Akademia Morska, Gdynia 2012.
- Puchalski J., Uciński H.: Vademecum marynarza pokładowego. Trademar, Gdynia 2011.
- Sobieszkański T. K.: Manewrowanie statkiem morskim. Skrypt dla słuchaczy uczelni morskich i kursów kwalifikacyjnych na poziomie zarządzania dla nawigatorów – starszych oficerów i kapitanów floty handlowej i rybołówstwa. Skrypt niekomercyjny, Gdynia 2013.
- Stupak T., Wawruch R.: Badanie właściwości detekcyjnych radaru pracującego na fali ciągłej. Akademia Morska, Gdynia 2009.

- Stępień L.: Rola centralnej morskiej komisji egzaminacyjnej w systemie kształcenia członków załóg statków morskich. PAN, Gdynia 2017.
- Tulibacki T.: Organizacja pracy. Podręcznik. Część 1. WSiP, Warszawa 2009.
- Wiśniecki B: Vademecum konteneryzacji. LINK, Szczecin 2006.
- Wójcicki J., Framuga L.: Mały słownik morski. Wydawnictwo Mitel International Ltd., Gdynia 1993.
- Wróbel F.: Vademecum nawigatora. Trademar, Gdynia 2009.

Zasoby internetowe [dostęp: 31.03.2019]:

- Agencja Seaman - <http://www.seaman.pl>
- Barometr zawodów 2019. Raport podsumowujący badania w Polsce: https://barometrzwodow.pl/userfiles/Barometr/2019/raport_ogolnopolski_pl.pdf
- Baza danych standardów kwalifikacji/kompetencji zawodowych i modułowych programów szkoleń: <ftp://kwalifikacje.praca.gov.pl>
- Gospodarka Morska - <http://www.gospodarkamorska.pl>
- Navipedia - <http://www.navipedia.pl>
- Portal Asystent BHP: <https://asystentbhp.pl>
- Portal Morski - <https://www.portalmorski.pl>
- Portal Morski Crewing - <https://crewing.portalmorski.pl>
- Standardy orzecznictwa lekarskiego ZUS: <http://www.zus.pl/lekarze/publikacje/standardy-orzecznictwa-lekarskiego-zus>
- Wyszukiwarka opisów zawodów: <http://psz.praca.gov.pl/rynek-pracy/bazy-danych/klasyfikacja-zawodow-i-specjalnosci/wyszukiwarka-opisow-zawodow>

7. SŁOWNIK POJĘĆ

7.1. Definicje powiązane z opisem informacji o zawodzie (zawodoznawcze)

Nazwa pojęcia	Definicja pojęcia
Awans zawodowy	Wyróżnia się dwa podstawowe rodzaje awansu – pionowy oraz poziomy. Awans pionowy oznacza zmianę stanowiska na wyższe w hierarchii przedsiębiorstwa/organizacji oraz przyznanie wyższego wynagrodzenia i poszerzenie uprawnień, np. awans polegający na osiągnięciu wyższego stopnia wymagań formalnych w policji, w wojsku, mianowanie na wyższy stopień – awans nauczycielski. Awans poziomy oznacza zmianę stanowiska niepociągającą za sobą zmiany pozycji pracownika w hierarchii firmy, np. objęcie dodatkowego stanowiska przez pracownika, powierzenie nowych zadań, rozszerzenie uprawnień i zakresu podejmowanych decyzji.
Czynności zawodowe	Są to działania podejmowane w ramach zadania zawodowego i dające efekt w postaci realizacji celu przewidzianego w zadaniu zawodowym.
Edukacja formalna	Kształcenie realizowane przez publiczne i niepubliczne szkoły oraz inne podmioty systemu oświaty, uczelnie oraz inne podmioty systemu szkolnictwa wyższego w ramach programów, które prowadzą do uzyskania kwalifikacji pełnych oraz kwalifikacji nadawanych po ukończeniu studiów podyplomowych (zgodnie z ustawą Prawo o szkolnictwie wyższym) albo kwalifikacje w zawodzie (zgodnie z przepisami oświatowymi).
Edukacja pozaformalna	Kształcenie i szkolenie realizowane w ramach programów, które nie prowadzą do uzyskania kwalifikacji pełnych lub kwalifikacji właściwych dla edukacji formalnej.
Efekty uczenia się	Wiedza, umiejętności oraz kompetencje społeczne nabyte w procesie uczenia się (w ramach edukacji formalnej, edukacji pozaformalnej lub poprzez uczenie się nieformalne).
Europejskie Ramy Kwalifikacji (ERK)	Przyjęta w Unii Europejskiej struktura i opis poziomów kwalifikacji umożliwiające porównanie kwalifikacji uzyskiwanych w różnych państwach. W ERK wyróżniono 8 poziomów kwalifikacji opisywanych za pomocą efektów uczenia się (wiedza, umiejętności i kompetencje). ERK stanowi układ odniesienia do krajowych ram kwalifikacji, w tym do PRK.

Kody niepełnosprawności	Są symbolami rodzaju schorzenia, które ma decydujący wpływ na to, do jakich prac osoba niepełnosprawna może być kierowana, a do jakich nie powinna ze względu na jej zdrowie i skuteczność pracy na danym stanowisku. Podstawowe kody niepełnosprawności: 01-U upośledzenie umysłowe, 02-P choroby psychiczne, 03-L zaburzenia głosu, mowy i choroby słuchu, 04-O choroby narządu wzroku, 05-R upośledzenie narządu ruchu, 06-E epilepsja, 07-S choroby układu oddechowego i krążenia, 08-T choroby układu pokarmowego, 09-M choroby układu moczowo-płciowego, 10-N choroby neurologiczne, 11-I inne, w tym schorzenia: endokrynologiczne, metaboliczne, zaburzenia enzymatyczne, choroby zakaźne i odzwierzęce, zeszpecenia, choroby układu krwiotwórczego, 12-C całościowe zaburzenia rozwojowe.
Kompetencje społeczne	Jest to rozwinięta w toku uczenia się zdolność kształtowania własnego rozwoju oraz autonomicznego i odpowiedzialnego uczestniczenia w życiu zawodowym i społecznym, z uwzględnieniem etycznego kontekstu własnego postępowania.
Kompetencje kluczowe	Są to kompetencje (połączenie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych) integracji społecznej i zatrudnienia potrzebne w życiu zawodowym i pozazawodowym oraz do bycia aktywnym obywatelem. Na potrzeby opracowania informacji o zawodach wyróżniono 9 kompetencji, które zostały wybrane i pogrupowane ze zbioru 15 kompetencji kluczowych wyodrębnionych w Międzynarodowym Badaniu Kompetencji Osób Dorosłych – Projekt PIAAC prowadzonym cyklicznie przez OECD.
Kompetencja zawodowa	Jest to układ wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych niezbędnych do wykonywania, w ramach wydzielonego zakresu pracy w zawodzie zestawu zadań zawodowych. Posiadanie jednej lub kilku kompetencji zawodowych powinno umożliwić zatrudnienie na co najmniej jednym stanowisku pracy w zawodzie.
Kwalifikacja	Oznacza zestaw efektów uczenia się w zakresie wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych nabytych w edukacji formalnej, edukacji pozaformalnej lub poprzez uczenie się nieformalne, zgodnych z ustalonymi dla danej kwalifikacji wymaganiami, których osiągnięcie zostało sprawdzone w procesie walidacji oraz formalnie potwierdzone przez uprawniony podmiot certyfikujący. W Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji wyodrębniono 4 rodzaje kwalifikacji: pełne, cząstkowe, rynkowe i uregulowane.
Polska Rama Kwalifikacji (PRK)	Opis ośmiu wyodrębnionych w Polsce poziomów kwalifikacji odpowiadających odpowiednim poziomom Europejskich Ram Kwalifikacji sformułowany za pomocą ogólnych charakterystyk efektów uczenia się dla kwalifikacji na poszczególnych poziomach ujętych w kategoriach wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych.
Potwierdzanie kompetencji	Jest to proces polegający na sprawdzeniu, czy kompetencje wymagane dla danej kwalifikacji zostały osiągnięte. Terminy o podobnym znaczeniu: „walidacja”, „egzaminowanie”. Proces ten prowadzi do certyfikacji – wydania przez upoważnioną instytucję „dyplomu”, „świadectwa”, „certyfikatu”.
Sektorowa Rama Kwalifikacji (SRK)	Opis poziomów kwalifikacji funkcjonujących w danym sektorze lub branży; poziomy Sektorowych Ram Kwalifikacji odpowiadają odpowiednim poziomom Polskiej Ramy Kwalifikacji.
Sprawności sensomotoryczne	Są to sprawności związane z funkcjonowaniem narządów zmysłów (wzroku, słuchu, smaku, powonienia, dotyku) oraz narządu ruchu (sprawność rąk, precyzja ruchów rąk, sprawność nóg, koordynacja wzrokowo-ruchowa itp.).
Stanowisko pracy	Jest to miejsce pracy w strukturze organizacyjnej, np. przedsiębiorstwa, instytucji, organizacji, w ramach którego pracownik wykonuje zadania zawodowe stale lub okresowo. Do prawidłowego wykonywania zadań na danym stanowisku pracy konieczne jest posiadanie wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych właściwych dla kompetencji zawodowych wyodrębnionych w zawodzie.
Tytuł zawodowy	Jest przyznawany osobie, która udowodniła, że posiada określony zasób wiedzy i umiejętności potrzebny do wykonywania danego zawodu. W niektórych grupach zawodowych (technicy, lekarze, rzemieślnicy) istnieją ustawowo zadekretowane nazwy i hierarchie tych tytułów, podczas gdy w innych nie ma takich systemów. Przykładowo tytuły zawodowe uzyskiwane w szkołach i placówkach oświaty to: robotnik wykwalifikowany i technik, w rzemiośle: uczeń, czeladnik, mistrz, w kulturze fizycznej: trener, instruktor, menedżer sportu.

Umiejętności	Jest to przyswojona w procesie uczenia się zdolność do wykonywania zadań i rozwiązywania problemów właściwych dla dziedziny uczenia się lub działalności zawodowej.
Uprawnienia zawodowe	Oznaczają posiadanie prawa do wykonywania czynności zawodowych (zawodu), do których dostęp jest ograniczony poprzez przepisy prawne przewidujące konieczność posiadania odpowiedniego wykształcenia, spełnienia wymagań kwalifikacyjnych lub innych dodatkowych wymagań.
Uczenie się nieformalne	Uzyskiwanie efektów uczenia się poprzez różnego rodzaju aktywność poza edukacją formalną i edukacją pozaformalną, w tym poprzez samouczenie się i doświadczenie uzyskane w pracy.
Walidacja	Oznacza sprawdzenie, czy osoba ubiegająca się o nadanie określonej kwalifikacji, niezależnie od sposobu uczenia się (edukacja formalna, pozaformalna i uczenie się nieformalne) tej osoby, osiągnęła wyodrębnioną część lub całość efektów uczenia się wymaganych dla tej kwalifikacji.
Wiedza	Jest to zbiór opisów obiektów i faktów, zasad, teorii oraz praktyk przyswojonych w procesie uczenia się, odnoszących się do dziedziny uczenia się lub działalności zawodowej.
Wykształcenie	Oznacza rezultat procesu kształcenia w zakresie ogólnym i specjalistycznym charakteryzowany na podstawie: <ul style="list-style-type: none"> – poziomu wykształcenia odpowiadającego poziomowi ukończonej szkoły (np. wykształcenie: podstawowe, gimnazjalne, ponadpodstawowe, ponadgimnazjalne, czeladnicze, policealne, wyższe (pierwszy, drugi i trzeci stopień), – profilu wykształcenia (ukończonej szkoły) lub dziedziny wykształcenia (kierunek lub kierunek i specjalność ukończonej szkoły wyższej lub wyższej szkoły zawodowej).
Zadanie zawodowe	Jest to logiczny wycinek lub etap pracy w ramach zawodu o wyraźnie określonym początku i końcu wykonywany na stanowisku pracy. Na zadanie zawodowe składa się układ czynności zawodowych powiązanych jednym celem, kończący się określonym wytworem, usługą lub istotną decyzją. W wyniku podziału pracy każdy zawód różni się wykonywanymi zadaniami, na które składają się czynności zawodowe.
Zawód	Jest to zbiór zadań zawodowych wyodrębnionych w wyniku społecznego podziału pracy, wykonywanych przez poszczególne osoby i wymagających odpowiednich kwalifikacji i kompetencji (wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych), zdobytych w wyniku kształcenia lub praktyki. Wykonywanie zawodu stanowi źródło utrzymania.
Zintegrowany System Kwalifikacji (ZSK)	Wyodrębniona część Krajowego Systemu Kwalifikacji, w której obowiązują określone w ustawie standardy opisywania kwalifikacji oraz przypisywania poziomowi Polskiej Ramy Kwalifikacji do kwalifikacji, zasady włączania kwalifikacji do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji i ich ewidencjonowania w Zintegrowanym Rejestrze Kwalifikacji (ZRK), a także zasady i standardy certyfikowania kwalifikacji oraz zapewniania jakości nadawania kwalifikacji. Informacje o ZSK są dostępne pod adresem: https://www.kwalifikacje.gov.pl
Zintegrowany Rejestr Kwalifikacji (ZRK)	Rejestr publiczny prowadzony w systemie teleinformatycznym ewidencjonujący kwalifikacje włączone do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji. Informacje o ZRK są dostępne pod adresem: https://rejestr.kwalifikacje.gov.pl

7.2. Definicje związane z wykonywaniem zawodu (branżowe)

Lp.	Nazwa pojęcia	Definicja	Źródło
1	Automatic Identification System (AIS)	System umożliwiający automatyczną identyfikację statków oraz wymianę informacji między jednostkami, działa według wysokich standardów określonych przez Międzynarodową Organizację Morską. Dzięki temu systemowi unika się kolizji między statkami.	Rozporządzenie Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej z dnia 23 kwietnia 2018 r. w sprawie wykszolenia i kwalifikacji członków załóg statków morskich http://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/DocDetails.xsp?id=WDU2018000802 [dostęp: 31.03.2019]
2	Armator	Osoba lub firma wyposażająca i użytkująca własny lub cudzy statek.	https://sjp.pl/armator [dostęp: 31.03.2019]

3	Autopilot	Mechanizm komputerowy przejmujący w samolocie, statku, samochodzie itp., pewne funkcje osoby sterującej, np. utrzymywanie kursu przez statek.	https://www.sjp.pl/autopilot [dostęp: 31.03.2019]
4	Cumowanie	Umocowanie statku do nabrzeża lub innego statku za pomocą lin cumowniczych podawanych z pokładu jednostki cumującej. Celem cumowania jest unieruchomienie statku.	https://sjp.pwn.pl/slowniki/cumowanie.html [dostęp: 31.03.2019]
5	Dział pokładowy	Jeden z podstawowych działów struktury organizacyjnej statku, odpowiedzialny za prace konserwacyjne na pokładzie, nawigację statku, załadunek i rozładunek. Działem zarządza I oficer. W zależności od typu statku, skład załogi działu może się różnić.	Tulibacki T.: Organizacja pracy. Podręcznik. Część 1. WSiP, Warszawa 2009
6	Echosonda	Urządzenie wykorzystujące zjawisko odbijania się ultradźwięków do mierzenia głębokości morza, wyznaczania położenia skał, wraków itp.	https://sjp.pwn.pl/sjp/echosonda;2456173.html [dostęp: 31.03.2019]
7	Emergency Position Indicating Radio Beacon (EPIRB)	Awaryjna radiopława pozycyjna. Urządzenia do określania pozycji rozbitków za pomocą satelitarne systemu poszukiwania i ratownictwa.	Rozporządzenie Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej z dnia 23 kwietnia 2018 r. w sprawie wyszkolenia i kwalifikacji członków załóg statków morskich http://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/DocDetails.xsp?id=WDU2018000802 [dostęp: 31.03.2019]
8	Hol	Lina lub łańcuch służące do ciągnięcia statków.	https://sjp.pwn.pl/slowniki/hol.html [dostęp: 31.03.2019]
9	Indywidualne i zbiorowe środki ratunkowe	Indywidualne środki ratunkowe to koła ratunkowe, pasy ratunkowe, kombinezony ratunkowe, kombinezony ochronne oraz wyposażenie chroniące przed utratą ciepła. Zbiorowe środki ratunkowe to tratwy ratunkowe i łodzie ratunkowe.	Kodeks LSA - International Life-Saving Appliance (LSA) Code – Międzynarodowy Kodeks Środków Ratunkowych (obowiązuje od 01.07.1998 r.)
10	Kotwiczenie	Unieruchomienie statku przy pomocy kotwic. Przed wyborem miejsca zakotwiczenia najpierw określa się, według mapy lub przez sondowanie, głębokość wody, zwraca się uwagę na podwodne dno i na rodzaj gruntu, ponieważ od tego zależy mocne zaczepienie kotwicy.	Grajewski I., Wójcicki J.: Mały leksykon morski. Wydawnictwo Ministra Obrony Narodowej, Warszawa 1981
11	Long Range Identification and Tracking system (LRIT)	System identyfikacji i śledzenia dalekiego zasięgu umożliwia globalne kontrolowanie ruchów statków, przez co zapewnia bezpieczeństwo żeglugi. Informacje te są przechowywane w bazach danych.	Rozporządzenie Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej z dnia 23 kwietnia 2018 r. w sprawie wyszkolenia i kwalifikacji członków załóg statków morskich http://prawo.sejm.gov.pl/isap.nsf/DocDetails.xsp?id=WDU2014000258 [dostęp: 31.03.2019]
12	Ładownia	Pomieszczenie na statku, w którym umieszczone są przewożone towary.	https://sjp.pl/%C5%82adownia [dostęp: 31.03.2019]

13	Manewrowanie	Wszelkie czynności statku wodnego mające na celu dostosowanie jednostki pływającej do aktualnego stanu pogodowego, sytuacji awaryjnej lub zadań wyznaczonych przez kapitana.	Sobieszkański T. K.: Manewrowanie statkiem morskim. Skrypt dla słuchaczy uczelni morskich i kursów kwalifikacyjnych na poziomie zarządzania dla nawigatorów – starszych oficerów i kapitanów floty handlowej i rybołówstwa. Skrypt niekomercyjny, nie wydany przez wydawnictwo, Gdynia 2013
14	MJE (morskie jednostki edukacyjne)	Ośrodki szkoleniowe posiadające uprawnienia wydane przez ministra do spraw gospodarki morskiej, w zakresie prowadzenia szkoleń i przeszkoleń dla członków załóg statków morskich oraz odpowiadają wymaganiom określonym w Konwencji STCW, a także posiadają ważny certyfikat systemu zarządzania jakością oraz rejestrują szkolenia i przeszkolenia w systemie kontrolno-informacyjnym dla portów polskich (PHICS).	Rozporządzenie Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej z dnia 23 kwietnia 2018 r. w sprawie wyszkolenia i kwalifikacji członków załóg statków morskich http://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/DocDetails.xsp?id=WDU2018000802 Ustawa z dnia 18 sierpnia 2011 r. o bezpieczeństwie morskim http://prawo.sejm.gov.pl/isap.nsf/DocDetails.xsp?id=WDU20112281368 [dostęp: 31.03.2019]
15	MKS (międzynarodowy kod sygnałowy)	Zbiór podstawowych komunikatów zakodowanych w sygnałach jedno-, dwu- i trzyliterowych, umożliwia również przekazywanie wiadomości „litera po literze”.	Rozporządzenie Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej z dnia 23 kwietnia 2018 r. w sprawie wyszkolenia i kwalifikacji członków załóg statków morskich http://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/DocDetails.xsp?id=WDU2018000802 [dostęp: 31.03.2019]
16	Mostek nawigacyjny	Miejsce w centralnej lub osobnej nadbudówce, zawierające wszystkie urządzenia potrzebne do nawigacji i sterowania statkiem.	Wróbel F.: Vademecum nawigatora. Trademar, Gdynia 2009
17	Nadbudówka	Zamknięte pomieszczenie na górnym pokładzie statku niedochodzące ścianami do burt.	https://sjp.pwn.pl/szukaj/nadbud%C3%B3wka.html [dostęp: 31.03.2019]
18	Operacje ładunkowe	Szereg czynności wykonanych w odpowiedniej kolejności i czasie, mających na celu umieszczenie towaru w miejscu docelowym.	https://www.logistyka.net.pl/slownik-logistyczny/szczegoly/1001,proces_ladunkowy [dostęp: 31.03.2019]
19	Pilot	Osoba przeprowadzająca statki wodne przez miejsca trudne do żeglugi.	https://sjp.pwn.pl/szukaj/pilot.html [dostęp: 31.03.2019]

20	Prace pomocnicze	Wykonywanie czynności oraz wyznaczonych zadań mających na celu ułatwienie przebiegu załadunku i rozładunku towaru lub innych prac konserwacyjnych i porządkowych.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: Sobieszkański T. K.: Manewrowanie statkiem morskim. Skrypt dla słuchaczy uczelni morskich i kursów kwalifikacyjnych na poziomie zarządzania dla nawigatorów – starszych oficerów i kapitanów floty handlowej i rybołówstwa. Skrypt niekomercyjny. Gdynia 2013.
21	Radar nawigacyjny	Urządzenie wysyłające fale o określonej częstotliwości pozwalające na oznaczenie pozycji statku na morzu oraz wykrywające położenie innych jednostek.	Stupak T., Wawruch R.: Badanie właściwości detekcyjnych radaru pracującego na fali ciągłej. Akademia Morska, Gdynia 2009
22	Radiopława	Automatyczny nadajnik radiowy w wodoszczelnym pływaku służący do nadawania alarmu o niebezpieczeństwie i wskazania miejsca wypadku. Emituje fale radiowe o określonych częstotliwościach, nadaje sygnał identyfikacyjny statku. Musi być tak zamocowana, aby mogła samoczynnie oddzielić się od tonącego statku. Uruchamia się automatycznie w chwili, gdy znajdzie się w wodzie.	https://encyklopedia.pwn.pl/haslo/radioplawka;3965467.html [dostęp: 31.03.2019]
23	Repetytor	Przełącznik elektryczny przenoszący wskazania jakiegoś urządzenia do różnych miejsc na statku.	https://sjp.pwn.pl/sjp/repetytor;2574002.html [dostęp: 31.03.2019]
24	Rozkład alarmowy	Określa sygnały alarmowe i ich charakterystykę oraz sposób postępowania i obowiązki członków załogi na wypadek alarmu.	Zarządzenie Ministra Żeglugi z dnia 11 lutego 1970 r. w sprawie alarmów na statkach morskich (akt uchylony) https://www.prawo.pl/akty/m-p-1970-7-69,16817227.html [dostęp: 31.03.2019]
25	Search and Rescue Transponder (SART)	Transponder radarowy jest przenośnym urządzeniem, przeznaczonym do nadawania sygnału wzywania pomocy.	Rozporządzenie Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej z dnia 23 kwietnia 2018 r. w sprawie wykształcenia i kwalifikacji członków załóg statków morskich (http://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/DocDetails.xsp?id=WDU20180000802) [dostęp: 31.03.2019]
26	Satelitarne systemy radionawigacyjne	Systemy wykorzystujące sygnały radiowe emitowane przez urządzenia dla wyznaczania współrzędnych pozycji, kierunku lub przekazywania informacji o utrudnieniach (ostrzeżeń) w zastosowaniach nawigacyjnych.	Nitner H., Specht C.: Systemy radionawigacyjne – definicje i klasyfikacje. Uniwersytet Morski, Gdynia 2012
27	Sonda ręczna	Przyrząd do ręcznego pomiaru głębokości akwenu.	Puchalski J., Uciński H.: Vademecum marynarza pokładowego. Trademar, Gdynia 2011

28	Sondowanie	Mierzenie lub badanie czegoś za pomocą sondy. Na statkach pomiar głębokości dla zwiększenia bezpieczeństwa żeglugi.	https://sjp.pwn.pl/doroszewski/sondowac;5498932.html [dostęp: 31.03.2019]
29	STCW	Międzynarodowa konwencja sporządzona w Londynie dnia 7 lipca 1978 r. dotycząca wymagań w zakresie wyszkolenia marynarzy, wydawania im świadectw oraz pełnienia wacht.	Rozporządzenie Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej z dnia 23 kwietnia 2018 r. w sprawie wyszkolenia i kwalifikacji członków załóg statków morskich http://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/DocDetails.xsp?id=WDU2018000802 [dostęp: 31.03.2019]
30	Studia typu A, B, C i D	Klasyfikacja podmiotów, które mają prawo przeprowadzać szkolenia wymagane do uzyskania dyplomów i świadectw potrzebnych do kwalifikacji w zawodach morskich. Typ A – uczelnie morskie, np. Akademia Morska w Szczecinie Typ B – uczelnie inne niż uczelnie morskie wyznaczone przez ministra ds. gospodarki morskiej, np. Akademia Marynarki Wojennej Typ C – szkoły ponadgimnazjalne i średnie prowadzące naukę w kilkuletnich okresach nauczania Typ D - pozostałe placówki i ośrodki, które realizują szkolenia w wymiarze wskazanym w obowiązujących programach szkoleń. Główna działalność to prowadzenie przeszkoleń.	Stępień L.: Rola centralnej morskiej komisji egzaminacyjnej w systemie kształcenia członków załóg statków morskich. Gdynia 2017
31	Sztauowanie	Układanie, rozmieszczanie ładunku w zamkniętych i otwartych przestrzeniach ładunkowych, wypełnianie wolnych przestrzeni międzyładunkowych ładunkiem drobnicowym, mocowanie ładunku w magazynie, ładowni statku, placach składowych, kontenerze.	Wiśniecki B: Vademecum konteneryzacji. LINK, Szczecin 2006
32	Środki łączności	Środki łączności radiowej i satelitarnej, służące do: – nawiązywania łączności wewnątrz statku oraz – łączności realizowanej pomiędzy stacjami nabrzeżnymi i stacjami statkowymi oraz pomiędzy różnymi stacjami statkowymi.	Definicja zespołu eksperckiego opracowana na podstawie: http://zeglukanaklo.nazwa.pl/files/lacznosc_srodladowa_i_morska.pdf [dostęp: 31.03.2019]
33	Trap	Ruchome schodki spuszczone ze statku, służące do wchodzenia na pokład z łodzi lub nabrzeża oraz do schodzenia ze statku. Wszystkie schody prowadzące z jednego pokładu na drugi.	https://sjp.pwn.pl/doroszewski/trap-l;5508401.html [dostęp: 31.03.2019]
34	Urządzenia przeładunkowe	Urządzenia przenoszące towar na małe odległości, które nie posiadają mechanizmu podnoszenia i w związku z tym nie są typowymi dźwignicami. Z uwagi na ich wysoką wydajność i efektywność przeładunku, są alternatywą dla dźwignic w przeładunku materiałów sypkich. Często stanowią uzupełnienie procesów transportowych w ciągach technologicznych, transportując ładunki w obszarach, gdzie zastosowanie dźwignicy jest niemożliwe.	https://dzwignice.info/baza-wiedzy/dzwignice-klasyfikacja/urządzenia-technologiczne [dostęp: 31.03.2019]

35	Urządzenia transportu bliskiego	Wszystkie maszyny i pojazdy, które służą przenoszeniu, przesuwananiu, podnoszeniu ciężkich ładunków na niewielkie odległości. Używane w obrębie placu manewrowego lub załadunkowego.	https://www.tuv-sud.pl/pl-pl/kompetencje/uslugi-dla-przemyslu/windy-i-dzwigi#tab_144329907127392221256
36	Wachta	Pełnienie służby na statku przez część jej załogi w określonym czasie w ciągu doby.	https://sjp.pwn.pl/doroszewski/wachta;5513639.html [dostęp: 31.03.2019]
37	Wachta morska	Podczas wachty morskiej część załogi pełni służbę podczas ruchu statku po morzu, dbając o bezpieczeństwo nawigacji oraz wykonywanie prac porządkowych i konserwacyjnych.	Głowacki, W: Biblioteczka Żeglarstwa: Żeglarstwo morskie, Wydawnictwo Sport i Turystyka, Warszawa 1979
38	Wachta nawigacyjna	Podczas wachty nawigacyjnej zapewnia się prawidłowe wykonywanie manewrów, obserwacje stanu jednostki i aktualnej sytuacji na morzu oraz prawidłowe prowadzenie nawigacji przez wykwalifikowaną załogę.	Czajewski, J; Arsyłwicz, J: Encyklopedia Żeglarstwa, PWN, Warszawa 1993
39	Wachta portowa	Podczas wachty portowej część załogi pełni służbę podczas postoju w porcie mając na celu zapewnienie bezpiecznego postoju oraz dozór nad jednostką.	Głowacki, W: Biblioteczka Żeglarstwa: Żeglarstwo morskie, Wydawnictwo Sport i Turystyka, Warszawa 1979
40	Wyposażenie ratunkowe	Środki ratunkowe, których celem jest utrzymanie osoby lub osób znajdujących się w wodzie na jej powierzchni, aż do przybycia pomocy. Do tych środków należą, np.: kamizelki ratunkowe lub tratwy ratunkowe.	Kodeks LSA - International Life-Saving Appliance (LSA) Code – Międzynarodowy Kodeks Środków Ratunkowych
41	Zbiornik balastowy	Zamknięte pomieszczenie w kadłubie statku wodnego służące do umieszczania balastu wodnego. Napełnienie zbiornika balastowego na pustym (bez ładunku) statku wodnym stosuje się w celu zwiększenia jego zanurzenia. Zbiorniki balastu ruchomego stosuje się parami – służą do zmiany położenia środka ciężkości statku w płaszczyźnie poziomej w celu przeciwdziałania przechyłowi.	https://encyklopedia.pwn.pl/h-aslo/zbiornik-balastowy;3873588.html [dostęp: 31.03.2019]
42	Zenza	Najniższa, wewnętrzna część kadłuba statku.	https://sjp.pwn.pl/sjp/zeza;2545717.html [dostęp: 31.03.2019]
43	Żyrokompas	Kompas elektryczny wskazujący zawsze rzeczywisty kierunek północny, dzięki uniezależnieniu go od stalowej konstrukcji statku. Budowany jest na zasadzie wirującego bąka, ustawiającego się w kierunku północnym. Wskazówka żyrokompasu wskazuje dokładny kierunek i nie ulega odchyleniom, tak jak w kompasie magnetycznym.	https://sjp.pwn.pl/doroszewski/zyrokompas;5533247.html [dostęp: 31.03.2019]

ZASTOSOWANIE INFORMACJI O ZAWODACH

Wsparcie dla pracowników i klientów instytucji rynku pracy w zakresie:

- skutecznego podejmowania decyzji dotyczących wyboru zawodu, pracy/zatrudnienia,
- nabywania nowych lub rozszerzania już posiadanych kompetencji zawodowych,
- zmiany kwalifikacji zawodowych zgodnie z potrzebami rynku pracy,
- dopasowywania treści szkoleń kontraktowanych przez urzędy pracy do potrzeb rynku pracy.

Wsparcie dla różnych grup interesariuszy w zakresie:

- poradnictwa i doradztwa zawodowego,
- tworzenia i aktualizacji ofert szkoleniowych dla rynku pracy,
- dostosowania oferty kształcenia zawodowego do wymagań rynku pracy,
- tworzenia i aktualizacji opisów stanowisk pracy,
- przygotowania lub aktualizacji opisu kwalifikacji rynkowych wprowadzanych do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji.